

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

„EDINOST“
Izdanje po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob 6 urah zjutraj, vsako na ob 7.
uri zvečer. — Obejno izdanje stane:
za jeden mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 5.— „ „ „ 7.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Narčalno je plačevati naprej za narčalno
brez priloge naročnice se uprava ne
ozira.
Prenamene številke se dobivajo v pro-
dejalnicih tobaka v Trstu po 2 nč.
izven Trsta po 4 nč.

Oglasni se računajo po tarifi v petih; za
ustroje z debelimi črkami se plačajo
preost, koštor obsega savadnih vsi
Psalna, smrtnice in javno nabvale, do
maši oglašit itd. se računajo po pogo d
Vali depisi naj se pošiljajo uredništvo
ulica Casarova št. 18. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narčalno, reklamacije in oglašje spre-
jema upravitelstvo ulice Molino pri-
selo št. 3, II. nadst. Narčalno in oglašje
je plačevati loco Trst. Odprte reklame
sije se prste pošiljane.

Javni shod političnega društva „Edinost“ na Proseku dne 7. nov. 1897.

(Zvršetak.)

Besede je zaprosil zborovalec **S t a r c**: Kakor
se čita v listih, so javni shodi imeli veliko uspeha.
Moramo priznavati to. Toda na Kontovelju vlada
drugi sistem. Nam so ti shodi malo koristili. Mi
imamo na Kontovelju društvo, katero ne more pri-
rediti nobene veselice v miru. Dne 17. oktobra t.
l. priredili smo veselico. Začetkom bilo je vse
mirno, potem je prišlo 5 ali 6 razdivjancev, ki so
dražili in jeli upiti „Evviva Mauroner!“ To je
moralo zvesti vsakogar. In tako se nam godi ma-
lone redno. Zato prosim slavno politično društvo
„Edinost“, da stori potrebne korake, da bodemo
mogli mirno prirediti veselice.

Predsednik **M a n d i č** je obljubil, da ukrene
potrebno v tem zmišlu.

Zborovalec **B a l a n č** je spregovoril: Vled
slabega postopanja magistrata, oziroma zjega orga-
nov v okolici, je odvzela c. kr. vlada magistratu
policijo po okolici, oziroma nadzorstvo nad društvi.
Zdaj pa je vlada izročila omenjene posele za vso
okolico posebnemu poverjeniku, in sicer gosp. dru.
Fabrizziju; a to le provizorično, na kar se mi ne
smemo zanašati. Zato predlagam resolucijo:

„Javni shod zbran dne 7. novembra t. l.
na Proseku, izjavlja, da naredba, s katero se je
varnostna in društvena policija v gornjem delu
tržaške okolice izročila posebnemu delegatu na-
mestništva nikakor ne odgovarja še željam, stav-
ljenim na lanskim shodih po okolici za ustrojitev
okrajnega glavarstva ter prosil ponovno slavno c.
kr. vlado, da čim prej ustrezne iskreni želji vse
okolice, da se izroči ves prenesen delokrog v
tržaški okolici državnim organom“.

Zborovalec **N a b e r g o j** potrjuje, da je ne-
obhodno potrebno, da se ukrene nekaj gotovega
in stalnega, ker te polovičarske naredbe ne odgo-
varjajo in tudi niso ugodne za red. Razlika pa med
prej in sedaj, odkar je policija v okolici poverjena
državnim organom, je očitna. Vsem nam so znane
žalostne razmere izza časa volitev. Marskdo bode
moral sedeti le vled netaktnega in včasih tudi
izzivalnega vedenja tedanjih varnostnih organov.

PODLISTEK

Kriminal.

(Sličica).

Ob nedeljah okolo poludne in ob lepim veče-
rih je po tržaškem korzu gnječa kakor v mravlji-
šču. Ako človek opazuje to miglanje iz perspek-
tive, naslaja se mu oko na vseh teh raznovrstnih
barvah, ki se sestavljajo, kakor mozajik na plošči.

Cet žensstva raznovrstne dobe, lepih in mo-
dril, grdih in šopirnih, deklic in žen sprehajajo se,
govoré, zijó in se šopirijo ter pasejo oči rumene,
modre in črne po račeh, razstavljenih po oknih.

Vmes rojijo bledolični gospodiči z dolgimi
suknjami, slinčnimi repu lastovic ter drugi bradati
in polbradati zastopniki možkega spola.

Koketiranja ni konca ne kraja; sramežljiva
deklica poveša bojazljivo oči, ko jo pogleduje
smehljajočim obrazom tesno zapet častnik, vihaje
si marcijalske brke. Sivilje, ki so glavna dika tega
šetališča, izvežbane so posebno v vseh točkah ko-
ketiranja.

Ne bi se mogel brzdati, če bi hotel govoriti dalje.
A obračam se de vladnih organov, da storé vse
potrebno, da se ne pomove krivice, ki so se nam
godile. Te moči nimamo, da bi mogli zabraniti mi
sami. Nad nami čuvajo strogo, vsaka naša beseda
prihaja magistratu in vladi na uho. Drugi pa smejo
počenjati, kar hočejo. Nečuvane so bile res stvari,
o katerih moramo poslušati vedno in vedno o nekem
organu, ki še sedaj posluje v okolici. Celo paško
je zgubil dotičnik nekoč v svoji pijanosti. (Čujte!
Čujte!) Toda nočem dalje govoriti o tem. Ako bi
trebalo, pripravljen sem kaj več povedati o tem,
bodisi tudi na sodišču. Tako bi vendar ne smelo
biti, da le mi trpimo, in drugi smejo delati, kar
hočejo. Zato zahtevamo, da se zasnuje okrajno
glavarstvo ali kakšna slična institucija. (Burne pri-
trjevanje.)

Dr. **R y b á ř** se je oglasil za besedo: Ko smo
lansko leto razpravljali na javnih shodih o okraj-
nem glavarstvu, bili smo napadani v listih in pri-
vatno od laške strani, da delamo proti koristi
tržaške okolice, da le hujskamo proti mestu, da
bi bila velika škoda za okolico, da bi bilo bolje,
da se prepusti magistratu, da dela kakor do sedaj
in da ostane on gospodar. To smo slišali sleherni
dan in bilo jih je tucih tudi med okoličani samimi,
ki so pritrjevali besedam naših nasprotnikov. Da,
bilo je takih maloopljencev, ki so dali svoj glas
nasprotnemu poslancu Mauronerju. A sedaj? Še
nobene besede ni bilo čuti iz njegovih ust. Mož
zmirom molči m o d r o. (Smeh) In za te a so se
navduševali! Ko so postali po volitvah nemiri v
okolici, se tisti možje, katerim bi bila dolžnost
skrbeti za red, lepo zbežali, tako, da je slavni
magistrat prosil vlado, da naj pošlje policijo, da
reši magistratne organe. Česar smo prosili mi po-
prej, je potem zaprosil magistrat sam v svoji stiski
in onemoglosti.

Mi bi rekli, ne samo za tistikrat, ampak za
vedno naj bi se odzval ta posel magistratu. Vlada
ne sme več izočiti magistratu policije. (Burno pri-
trjevanje.) Zato priporočam zadevno resolucijo.

Predsednik je prečital še enkrat reso-
lucijo, ki se je sprejela soglasno.

Zborovalec **J. B a l a n č** je predlagal še na-
stopno resolucijo:

„Javni shod, zbran na Proseku dne 7. nov.

Ne da bi se spodtikala, nasmaha se mladiču,
stoječemu tu, zijaje in podpira steber, menjaje
kak dovtip z drugim, katerega sreča, osmešuje v
pogovoru s prijateljicami sledujočega jim gimna-
zjalca. S kratka, one so središče tu sprehajajočih
in cilj možkih želj. Predstavljajo „haute toilette“
ženskega spola. Sploh je videti tu na korzu, da je
vedno kakov praznik.

Toda malokateri obiskovalec te občne pro-
menade spominja se osebe, ki je pred kakimi 30
leti hodila tod, oblečena navadno v platneno oble-
leko, zavita v strgan plašč, ako je prilično deže-
valo ali zeblo, na glavi vedno vojaško kapo, za
katere je spravljala „čike“, katere je pobirala po
ulicah ter jih srkala prav se slastjo. Iz neoglajenih
lic štrlele so dotičniku neurejene dlake, katere je
pobil le vsake svete nedelje. Telesom vzravnem
po vojaški in stegnenimi nogami korakal je več-
krat po korzu, nosé na ramenih šope bršljana, ka-
tere je prodajal krčmarjem po Trstu in okolici
da se jih obešali pred krčmne vrata v značilen
in vabilen znak. Pod pazduho je nosil piščalko.

1897. izreka svoje globoko obžalovanje na
štandalih, ki se dogajajo v parlamentu avstrij-
skem v nečast njemu samemu in v veliko škodo
vsemu prebivalstvu“.

Tudi ta resolucija se je vsprejela soglasno.

Ker se ni nobeden več oglasil za besedo,
zahvalil se je predsednik zaključé zborovanje za
lepo vedenje in možko razpravljanje. Nasprotniki
pravijo, da smo divjaki; jaz pa menim, da bi mogli
biti mi v izgled celo avstrijskim poslancem. Mi
moramo postopati energično. Ako pa kraj vas svoje
opravičene ogorčenosti nikdar ne prekoračamo za-
konov, ako se znamo brzdati mi v svoji opravičeni
nevolji, potem smemo zaktevat tako tudi od drugih,
ki nimajo nikatih razlogov do ogorčenosti in nevolje.
(Odobranje.) Zahvaljevaj se van torej še en-
krat za lepo udeležbo in vzgledno vedenje, vabim
vas, da vsklknete z menoj trikratni živio onemu,
ki je zaščitnik zakonom, in po takem tudi našim
pravicam: prosvetlelu cesarju Francu Josipu I.

Zborovalci so se navdušenjem odzvali temu
pozivu ter se razili mirno, kakor — miroljubni in
trezni ljudje.

Ustava: vir narodnim preprirom v Avstriji.

XI.

Narodna interitorijalna obmejitev.

S tem poglavjem je jel pisatelj praviti svoje
menenje, kako bi se dalo praktično izvesti, kar
nasvetuje on za odpravo narodnostnih preprirov.

Avtor meni, da v Avstriji treba obmejiti to
državo sestavljajoče dele: teritorijalno in
narodno.

Vzlic vsem razlikam je vendar le mnogo
predmetov in koristi, ki so skupne vsem narodno-
stim. To bi bila n. pr.: gospodarska, tehniška in
zdravstvena vprašanja. Tako so lahko različne na-
rednosti jednake sodbe o veri, cerkvi, pravici itd.
Za taka vprašanja bi se moglo urediti upravo po
pokrajinah. Ako se n. pr. čuti popolnoma varnega
v narodnem pogledu, bode vsakdo imel raje blizo
vse pristojne oblasti, nego daleč.

Zato je v narodno jednotnih državah lahko
urejati upravo le po pokrajinah.

Drugače je z državami, ki imajo narodno me-
šano prebivalstvo.

„Kriminal!“ tako so pravili temu originalu,
„zagodi kaj!“ — „Ds, ako daš krajcar!“ — „Tu
imaš!“

Tedaj se je postavil prav imenitno k zidu,
vzel iz žepa palčico, podrezal z njo piščalko, ka-
kor da bi je čistil ter zažvižgal, da je človeka
zabolelo uho.

„To je Lleydova koračnica!“ pohvalil se je.

„Daj še jedno!“

„Pa bodem magistratovo“.

In zapiskal je zopet prav kakor prej.

Smilil se je vsakemu, a vsak otrok se je po-
veselil žnjim.

Bil je jedenkrat mlad nadpoleta. Služil je
svoja leta v vojaki in odsluživši je ostal kakor
sluga pri nekem stotniku. Mladenč je imel roman-
tične zapletke Sevefa, redko je mlado srce, ki bi
se ne bile vágalo. In vzplamtelo je tudi njegovo
in gorelo za stotnikovo kuharico, lepo Marico. Njej
je bil tudi včas brhki mladenič. Bila sta oba srečna
in vesela.

(Pride še.)

V takih državah treba, ako se hočemo izogniti narodnim prepriem, da je uprava prikrojena tudi po narodnostih. To pa za stvari narodne, kulturne, duševne nravi.

Ob razmerah, kakoršne so v Avstriji, ko jedna narodnost teritorijalno poseba v drugo, seveda ne bi bile mogoče ustvariti čisto narodnih pokrajin, to je pokrajin, v katerih bi bivala le po jedna narodnost. Te ne gre drugače, nego da na jednom in istem ozemlju obstoji več narodnih prav, to je: da bi bilo vsaki narodnosti, živeči na istem ozemlju, zagotovljeno nje narodno pravo.

In da se izvede to, nasvetuje pisec to isto, kar nasvetujemo mi neprestano: za narodne stvari naj bi imela vsaka narodnost svoje posebno sodišče, svojo oblast. Moč te oblasti ne bi smela biti omejena po mejah pokrajin, ampak raztezati bi se morala na vse ono ozemlje, na katerem biva določena narodnost. Na primer: za določanje zistema v šolstvu naj bi bil poklican jeden in isti organ za vse Slovence, ne gledé na to, ali bivajo na Kranjskem ali na Primorskem itd. Ugled deželnih zborov bi se zmanjšal seveda. Avtor meni, da naj bi se namesto sedanjih deželnih odborov postavili uradni funkcionariji. To bi bilo tem primernejše, ker bi v obsežu narodne organizacije prišli do takih mest ravno oni, ki prednjačijo narodu duševno.

Tako bi narodi postali neodvisni jeden od drugega v narodnih stvareh. A ne le jeden od drugega bi postali neodvisni, ampak tudi od eksekutive, vlade!! S tem bi bil še le ustvarjen glavni pogoj za pravo konstitucionalno življenje. Ko bi narodi ne bili več razdvojeni po narodnih preprih, prišlo bi do tega, česar mora želiti vsakdo, ki je zavzet za pravo parlamentarno življenje, prišlo bi do tega, da ne bi se parlamentarne skupine več razvrščale po narodnosti — ob katerem vršenju sede sedaj skupaj v jedni in isti skupini ljudje najbolj različnega političnega mišljenja —, ampak razvrščale bi se po političkih, verskih in gospodarskih načelih. Tedaj še le bi prišel čas za ukupni katoliški centrum. Poprej pa ne! To naj si zapomnijo oni naši konservativci, ki so že pred par leti trdno verovali v možnost takega centruma.

Seveda taka organizacija po pokrajinah in po narodnostih se še ni izkazala praktično. In boje se menda v glavnem zato, ker v nas velja zistem, da vsprejemamo radi le to, kar se je že sponeslo drugod. Ali v tem slučaju ne smemo čakati na vzgled od drugod, to pa zato ne, ker na svetu ni nobene druge Avstrije!

Ker je torej Avstrija neka posebnost med državami, si mora tudi sama ustvariti svojo posebno organizacijo. A ravno to je največa pogrška naše ustave, da v njej ni take posebne, za Avstrijo primerne organizacije. Ves razvoj od leta 1867 sem sili na tako organizacijo in je dovel do tega, da imamo danes jasno sliko pred seboj, ki velewa vsem delom te slike: se soumettre! Udajte se!

Mnogi se boje, da bode uprava trpela na taki organizaciji. Morda s prvega nekoliko. Ali ko se bodo narodi čutili varne v narodnem pogledu, ko bodo sami občutili vse težave uprave, ker se bodo sami morali baviti z lastnimi stvarmi, bodo tudi radi počevali potrebe radne uprave. A tisti narodni činitelji, ki bodo sodelovali na upravi, bodo skrbeli za to, da bode uprava kolikor možno ustrezala narodnim želiam. To se dandanes izvrši tem laglje, ker ima vsaka narodnost gotovo dovolj sposobnih moči za to.

Ako bi se izvršila taka, prememba, prišlo, bi narodnosti še le do pravega uverjenja, da je v Avstriji res odprta pot za negovanje narodnosti!! In na sploh bi prišli do uverjenja, da narodne težnje niso tako na poti narodnemu miru, kakor se misli sploh. Ne, narodne težnje niso nevarne miru, ampak jedino le nedostatnost naše ustave, ki sili narode, da so v vednem boju za svoja prava.

DOPISI.

Iz Barkovelj. (Izv. dop.) [Zadnji akordi Martelančeve slavnosti.] Kakor vsako leto, tako smo šli tudi letos na dan sv.

Justa po dovršenem popoldanskem blagoslovu v dolgem sprevodu iz cerkve na pokopališče. In kakor vsako leto, bilo je grobišče tudi letos napolnjeno ljudstva, ki je prišlo od blizu in daleč pomelit za svoje drage ranjke in okrasit njihove gomile. Po dovršenem „Libera“ je prekrasno zapel mešan zbor pevsk. društva „Adrija“ Rizzijev „Miserere“ v slovenskem tekstu in ljudstvo je strmé poslušalo te mile in lepe glasove.

Na to se je ves zbor podal na gemilo prerano umrlega bivšega svojega predsednika Dragotina Martelanca, čegar spomenik je društvo okrasilo z vencu in narodnimi trakovi. Tu je zapel zbor tužno-lepi „Blagor mu“, in mej petjem zdelo se nam je, kakor bi bil vstal dah Martelančev iz gomile in bi sklonjen na spomenik spiral v nas prijateljski svoj pogled....

Da, mili nam Dragotine! blagor Tebi zdaj! Da si še mlad, vendar utrujen od neumornega delovanja za blagor svojega naroda, preselil si se v kraj miru, a duh Tvoj in delo Tvoje je vedno še med „Adrijo“, za katero si skrbel in delal prav po očeteovski. A za trud svoj uživaj sad zdaj v jasni večni slavi! Naše povračilo Tebi je in zamore biti le globoka, iskrena hvaležnost naših src!

Ko je završila „Adrija“ čin dolžne pijetete svojemu dobrotniku, povabil je gospod Fran Martelanec, oče pokojnika, vse pevce in pevke na svoj dom, kjer nam je priredil malo južino in kjer smo užili prijetno urico ob spominih na pokojnika. O tej priliki se je g. Dragotin Pertot, predsednik društva „Adrija“, v lepem govoru spominjal pokojnega Dragotina Martelanca in gostoljubni njegovi družini izrekel je zahvalo na nje ljubeznivosti. Gosp. Angelj Martelanec, brat pokojnega Dragotina, se je v lepih besedah zahvalil pevcom in pevkam v svojem in v imenu zapuščene družine za lepo petje, ki je je izvajala „Adrija“ ob priliki Martelančeve slavnosti v cerkvi, na pokopališču in na krasni veselici.

Posebno priznanje in zahvalo pa je izrekel pevovalci, g. Hr. Ražem-u, ki je zares neutrudno deloval za prosep društva in še deljuje. G. Ražem je na to, zahvaljuje se za iskrene besede priznanja, v kratkih potezah narisal plodovito delovanje umrlega Dragotina, zlasti kakor bivšega predsednika, zasnovatelja in ustanovnika društva „Adrija“. Polagal je na srce pevcom in pevkam, da se z ljubeznijo oprimejo „Adrije“, da postane ista zopet to, kar je bila pod uzornim predsedništvom Dragotinovem in kakor je te društvo opisala „Edinost“ pred šestimi leti: „Hvala Vam, voditelji „Adrije“, Vaše društvo je danes cvet okolice tržaške!“ — Ob gromovitih „Slava Martelanču!“ in „živela „Adrija!“ so oddoneli zadnji akordi Martelančeve slavnosti v Barkovljah. Herus.

Iz Pulja dne 11. novembra 1897. [Prišla je ura tudi zanj!] (Izv. dop.) Nam ni navada, da bi grehe pojedincev pisali na račun vse stranke. Saj vemo, da se v vsaki stranki dogodi lahko kaj seljubega. Ali danes nam je storiti izjemo, ker nam je govornik o slučaju, ki je prekričoč, da bi molčé mogli iti mimo njega. Danes nam je govoriti o slučaju, katerega je v prvi vrsti zakrivila stranka sama, ko je dopuščala, da je posamičnik, proslavljen in pripoznan od stranke, zlorabljal svoj upliv in svojo moč za vršenje stvari, o katerih govorimo nižje doli. To je torej poseben slučaj, ki teži vest vse stranke. *Brez zaslonbe italijanske stranke in še drugih z isto zvezanih činiteljev tam v mestu puljskem ne bi bil Karol Martinolich mogel nikdar učiniti toliko zla, kolikor ga dolže sedaj in radi katerega so ga deli pod ključ.*

Carla Martinolicha, najglasovitejšega italijanskega agitatorja, urednika najbrutalneje urejevanega laškega lista „Il Giovine Pensiero“, najzlobnejega in najrditejšega sovražnika Slovanov istrskih, najbrezvestnejega zasramovalca in obrekovalca naših prvakov v Istri in zaupnika mnogih odličnjakov in — odličnjakinj v Pulji, je zaprla policija v Trstu, na njega pota v — Italijo, ker je obdolžen velikih poverjenj. Ta človek je donesl veliko nesrečo, pravi kaos, v neko poprej srečno rodbino; ta človek je uničil par mladih ljudi, katerima je bil oskrbnik; prevzročil je mnogo škode raznim zasebnikom in sledjač govore v puljskem društvu „Società operaia“, — kateremu je bil Martinolich predsednik —, da grede računai navskriž za malenkost 80.000 gld. Mi konstatujemo

le, kolikor se govori, prepučamo pa sodni preiskavi, da napravi točne račune z Martinolichem.

Dolge so dobri prijatelji pokrivali zlodejstva Martinolicheva, ali slučaj v delavskem društvu je bil malo predebel, da bi ga bili mogli pokriti. A ravno te dejstvo, da se je še dolgo šepetalo o teh činih, a se je vendar pokrivalo, dokler ni primakljaj v „Società operaia“ zavil vratu Martinolichu, ravno te dejstvo nas opravičuje, ako pišemo Martinolicha na račun stranke italijanske.

Dopisnik „Naše Sloge“, ki je bil slučajno v Herculjah, ko se je Martinolich vozil iz Pulja v Trst, pravi, da je bil poslednji ves prepaden in preplašen; oči se mu begale sem in tja, kakor da se boji, da ga še meipetoma doleti usoda, ki ga je doletela slednjé v Trstu. Tak da je bil, da ga niti poznati ni bile več.

In ta človek je toli baiditeki napadal našega blagega Laginje! Dr. Laginja pa je molčal vedno in je govoril svojim prijateljem: „Otvoci, Bog ne plačuje vsake sobote; ako je Boga in pravice, pride vrsta tudi nanj!“

In prišla je vrsta tudi nanj.

Pa tudi zaslepljenci v okraju voloskem so dobili sedaj greko lekcijo. Saj je bil ravno Martinolich oni agitator, ki je lažil po okraju o raznih volitvah v zadnjih časih. S takim možem so sklenili alijanco zaslepljenci v voloskem okraju! Ali ni sedaj, da bi se morali sramovati do dna duše svoje zaslepljenci in še — kdo drugi?!

Prav uvestne so opazke, ki jih je napisala „Naša Sloge“ o teh dogodkih: Čudimo se, kako so mogli takemu človeku izročiti veliko vodstev, administracije, oskrbnitva! Ali kaj ni danes mogoče v Istri? To je najboljša ilustracija naših odnošajev. Je že res, da se še ne ve rezultat vsega tega; ali ko pride stvar pred porotnike v Rovinju, tedaj se smemo nadejati vrhunca tej ilustraciji, namreč: *da Martinolich odide izpred porote čist kakor jagnje, kakor je lanjsko leto odšel neki duhovnik iz Lošinja!*

In potem zasede Martinolich zopet svoje mesto kakor prvak in agitator italijanske stranke.... Bog zna, da-li zasede zopet tudi mesto zaupnika izvestnih odličnjakov in — odličnjakinj?!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 13. novembra 1897.

Državni zbor Včeraj je imela torej zbornica poslancev svoj veliki dan: volila si je novega predsednika! Izvoljen je bil — kakor smo že javili v današnjem zjutranjem izdanju — dosedanji I. podpredsednik, Poljak vitez Abrahamovicz. Desnica je pozdravila izid volitve ploskanjem in odobravanjem. Ko se je oglašil, da bi izustil običajni pozdrav do zbornice, zbežali so levičarji iz dvorane. Vitez Abrahamovicz je rekel, da glavna dolžnost zbornice je ta, da ozdravi parlamentarizem. To pa je možno doseči le mirnim potom in v to treba dobre volje od obeh strani.

Na to je zbornica — levica se je povrnila v dvorano — razpravljala nadalje o predlogih za obtožbo ministrov. V splošno presenečenje se je prvi oglašil za besedo ministerski predsednik grof Badeni. Rekel je, da bode vlada rada sodelovala, ako hoče zbornica rešiti jezikovno vprašanje potom zakonodaje. In ako ne pojde drugače, hoče vlada sama vzeti stvar v roke in storiti vse možno, da petom kompromisa pride do sprave med Nemci in Čehi. Ta govor moj — je nadaljeval — more poučiti opozicijo, da še ne misli va zginiti jaz in vlada. Ako je gospodi to neprijetno, jaz ne morem za to. Vlada se ne da motiti v svojem spoznanju o važnosti Nemcev v Avstriji in o mestu, ki jim pristoji. Seveda mora vlada Njeg. Veličanstva gledati tudi na to, da vestno vrši svojo dolžnost tudi do nenemških narodnosti. Grof Badeni je pevdarjal, da sedanje pritožbe ne izvirajo iz jezikovnih naredeb, ker je bilo že popred sličnih naredeb. Zaključil je, izrekl svoje uverjenje, da opozicije ne vodijo slabi nameni, ampak prisiljena je v to po svojih volitvah. Dali pa je to postopanje opozicije primerno, o tem prepuča sodbo njej sami.

Dalje v prilogi.

Za Badenijem so govorili člen katoliške ljudske stranke Zallinger, demokrat Kronawetter, liberalni veleposestnik Bärnreither in — Italijan Hortis.

Poslednji je predlagal, da se preide na dnevni red, da si Italijani ne soglašajo s postopanjem prejšnjih vlad in sedanje vlade pomočjo jezikovnih naredeb, ker ne smatrajo umestnim, da bi se o tej priliki spuščali v meritorično razpravljanje jezikovnih naredeb.

Ta izjava je zopet tako prav po italijansko: radi bi govorili, a ker si ne upamo govoriti, raje — ne rečemo ničesar.

V stvarnem popravku pa je zagrešil Hortis pravo izdajstvo na resnici, ko je rekel, da Italijanom niti toliko ni dovoljeno, da bi na svoje stroške vzdržavali italijanskih vzgojalnih zavodov. Prejšnje vlade da so na Primorskem postopale z navedbami istotako, kakor postopa sedaj Badeni na Češkem. Tako se je onesnažila zemljiška knjiga v Trstu po vpisovanju — v štirih jezikih. Vse pritožbe so ostale brezuspešne, dokler ni prišlo v oktobru leta 1894. do boleznega vsklikanja Italijanov. Italijani goje najgloblje soditje z vsakim proganjanim; oni pričakujejo danes, ko zavladava pravica. Žal, da Italijani ne morejo sedlovati za ta triumf. Sedanja vlada je že podedovala zistost, ki je obsojena, da se ga mora vržiti le v protiberlinskem smislu. Zistost je torej pravi krivec. Vendar naj bodo predlogi za obtožbo ministrov v posvarilo zbornici in narodom, da ne bodo odobravalii takega postopanja.

Zaključuje svoj „stvarni“ popravek, je izjavil Hortis, da Italijani ne morejo pritrčiti predlogu za izdajstvo jezikovnega zakona, kajti oni da ne morejo pričakovati, da bi se postopalo z njimi nepristranski, dokler ni nade, da bi funkcionarji, katerim bude poverjeno izvajanje zakona, dali jamstvo, da se bodo vedli po zakonu nasproti narodnostim, a le dotlej, dokler se ni pokazalo, da *faktična potreba zahteva drugače*, kajti sicer bi Italijani kovali orožje sami proti sebi.

Levica je ploskala Hortisa. Za danes prosimo čitatelje, naj razmišljajo sami o tej govoranci Hortisovi, ki ni bila družega, nego zavijanje resničnim odnosom in pa zahteva, da bi država dovolila Italijanom ta privilegij, da se smejo postaviti — izven zakonov. Prihodnjic povemo tudi mi možu, kar mu gre. Po govorih obeh glavnih govornikov, Herolda (za) in Chiarija (proti), so glasovali o predlogu Pacakorem, da se jednostavno preide na dnevni red preko predlogov za obtožbo ministrov. Predlog je bil vsprejet 177 proti 171 glasom. Torej le 6 glasovi večine je ušel Badeni občutnemu perazu; toda pomisliti treba, da je večina zmagala v tem slučaju ne le nad obstrukcijo, ampak tudi nad jednim delom Italijanov in nad velikim delom jedne skupine iz večine: nad Dipaulijem in družbo. 7 Italijanov je glasovalo proti večini, ostali pa so se, vsem pogumom pravega Italijana, poskrili Bog ve kam.

Socialisti Verkauf in tovariši so stavili predlog, da bi se odpravil §. 14 naše ustave, na predlagi katerega sme vlada v nujnih slučajih izdajati zakone le s pomočjo cesarskih naredeb.

K položaju. Včerajšnja seja je donesla dva važna dogodka: govor ministrskega predsednika grofa Badenija in motivirani predlog katoliške ljudske stranke za prehod na dnevni red preko predlogov za obtožbo ministrov.

Grof Badeni je menda že pozabil, kako so mu Nemci plačevali njega poklone pred tisto voranleuchtende deutsche Kultur, kajti včeraj je delal zopet poklone pred nemškim življenjem. Da-li dobi sedaj boljše plačilo? Ali je gosp. grof Badeni toll najiven, da se res nadeja temu? No, potem doživi grozno razočaranje. Saj bi moral vedeti, da nemški hegemonisti ne dajo ni piškavca oreha za poklone, ampak oni zahtevajo kapitulacijo od njega, oni hočejo vladati, oni hočejo, da država bodi njih domena. Ali si hoče grof Badeni res za tako ceno kupiti pomirjenje Nemcev? Tudi mi cenimo resnično nemško kulturo, ali pred nositelji take nemške kulture, ki pozanja sedaj svoje cvetove v zbornici poslancev, ne bi smel grof Badeni delati nikakih poklonov. Takim vednim koketovanjem z obstrukcionisti si grof Badeni ne bode množil prijateljev v večini.

O predlogu nemške katoliške ljudske stranke zadošča le par besed. Pričakovali smo pojasnila in dobili smo je. Dipauli in družba so ostali pri svoji trmi, zapustili so večino v toli važnih tre notkih in le naraven je zaključek, da oni ne so dijo v to večino. Naj le gredo kamor hočejo, naj le igrajo ulogo političkih Abasverov, kakor jo igrajo naši Italijani.

Madjarski nazori. „Magyar Ujság“ in „Budap. Hirlap“ kar v eni sapi zatrjujeta, da spora med Hrvatii in Madjari niso krivi Madjari, pa tudi ne cvet naroda hrvatskega, marveč na tem sporu da nosijo krivdo jedino le izvestni hujskači in intrigantje, živeči med narodom hrvatskim. Ti činitelji šeujejo hrvatski narod, da se ne more sprijazniti z institucijami madjarske uprave, ki je gotovo uzorna in blagonaklonjena narodu hrvatskemu. (Bum!) Ako bi hotela, da ponehajo vsa ta nespোরazumljenja, trebalo bi samo to, da se hrvatski narod pridno učí — madjarskega jezika (Aha!) in ga prizna kulturnim jezikom ter se ga poslužuje o vsaki priliki. Le tem potom da se da doseči saniranje medsebojnih odnosajev. — Ali se to ne glasi tako, kakor bi rekli Italijani ali Nemci: Slovenci, učite se pridno italijanskega in nemškega jezika in poslužujte se ga o vsaki priliki! Le tako se da poravnati nespোরazumljenje, ki vlada med nami in vami. — Prav dostavlja „Obzor“, ki pravi: „Ako govore o potrebi madjarskega jezika s kulturnega stališča, je to nezmisl, a ako govore o tem s političnega stališča, razkriva to samo prave namere Madjarov za pomadjarjenje Hrvatov“.

Zares škoda bi bila za črnilo, ako bi trtili več besed o tem. Ne, še jedna primera bodi napisana tu o nazorih Madjarov o načinu, kako bi se dalo doseči spozumljenje med Madjari in Hrvatii. Madjarska lista sta namreč podobna tolovaju, ki je zasačil popotnika na širni pustinji in mu rekel v svoji poznaní „dobrosrčnosti“: „Veš kaj, izroči meni, kar imaš kaj vrednega na sebi, da ne bode nespোরazumljenja mej nama!“

Na srečo pa narod hrvatski še ni v taki stiski, kakor takov nesrečni potnik, da bi moral namreč izročiti — Madjarem, kar ima sebi ljubega in dragega. In da narod hrvatski ne bode iskal „spozumljenja“ z Madjari takim načinom, za to bodo že skrbeli — „hujskači“! A narod hrvatski, ki dobro čuti, česa mu treba, bode skrbel za to, da ne izumre rod — hujskačev!

Različne vesti.

Odbor „Bratovščine družbe sv. Cirila in Metoda“ naznanja s tem vsem častitim členom, da se bode vrtil dne 28. t. m. ob 4. uri popol. nje občni zbor v slovenski šoli pri sv. Jakobu. Ker se torej upravno leto bliža h koncu in se imajo pred obojnim zborom skleniti računi, prosí odbor vse člene, ki so morda še na delgu z letui o, da storijo čim prej svojo dolžnost, da bode odboru mogoče završiti nalogo, prevzeto za tekoče leto, ki je za naš narod, zlasti pa za tržaške Slovence eminentne važnosti in vredva vsega uvaževanja. Rojaki! Res, trdo nam gre; kajti poleg slabih dohodkov imamo, da ne računim izdatkov v ohranitev svojcev, toliko različnih davkov, da jih zmagujemo le težko. Ker pa smo većinomama istega stanu — reveži, brez nepremakljivega premoženja, tedaj so naši davki dobrovoljni davki. Te davke nalagamo si torej sami. Čemu pa jih plačujemo, ako nam gre tako trdo s preživljanjem svojcev? Kedo nas neki sili k temu? Naše srce in naša duša nam vevlevata tako! In ker je naša duša naša voditeljica, ki nas vodi k dobremu, ako je zdrava, ali pa tudi k slabemu, ako je bolna, moramo jo ubogati torej. Kedo neki sili ženica, živečo daleč tam na Kranjskem ali Štajarskem, ki je prodala par piščet in nekaj jajec, da plača 20 nč. kakor podpornica „družbi sv. Cirila in Metoda“. Tega ji pač ni treba, rekel bi človek, ki ima bolno dušo. Saj imajo njeni otroci doma z vsem preskrbljeno — slovensko šolo, ki jih vzgojuje prav v materinem duhu. Čemu trga torej ženica grizljaje od ust sebi in svojcem? Zato, ker jej ajena duša vevleva tako. Ona želi, da bi njeni bratje in sestre, živeči sicer še na slovenski zemlji, vendar ne imajoči najpotrebnejšega: slovenske šole, uživali to vsaj v majhni meri, česar ima ona na izobilje.

Ta ženica, katero imamo v mislih, ne uživa nobenih dobrot za svoj davek, kajti istih dobrot

deležni smo mi in naši otroci, za katere nam vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda slovensko šolo v Trstu.

Ali ne osramotuje ta ženica vsacega tržaškega Slovence, ki uživa v Trstu dobrote slovenske šole ter se udeležuje slovenske maše, katero mu preskrbuje „Bratovščina sv. C. in M.“, a ki vendar ni še ud ne družbe, ne bratovščine, ali, pa je ud samo na papirju? Lahko je pač trkati se na prsi, češ: „Slovenec sem!“ a to treba dokazati tudi z dejanji. Ako ne, kažemo le, da naše duše niso nič kaj zdrave.

Sklenimo! Brez kreganja, brez debate o proračunu za prihodnje leto, omerjen je za vsacega tržaškega Slovence dvojen davek: 1 gl. za „družbo sv. Cirila in Metoda“, 1 gl. pa za „Bratovščino sv. Cirila in M.“ Prvi davek pobira z. dr. Abram, družga pa gosp. Luka Sarazija v ulici sv. Marka, št. 6. ali njegovi namestnik, vel. č. gđ. Šonc pri sv. Antonu novem Košir pri sv. Antonu starim in Macarol pri sv. Jakobu.

Imenovanja v pravosodju. Više deželno sodišče je imenovalo med drugimi: vodjo zemljiških knjig, pristava pomožnih uradov v Trstu, Jakoba Staniča, za deželno sodišče v Trstu, oficijala višega dež. sodišča v Trstu, Ferdinanda Perha vca vodjo zemljiških knjig v Motuanu (oba pa sta pridodeljena v Trstu). Oficijala II. raz. kancelista Josipa Mozetiča za okrogno sodišče v Gorici, Frana Guliča v Trstu za dež. sodišče v Trstu; kancelistom: strážmestru Ivana Hrašta za Tolmin, djurnsta Mihela Ivančiča za Kanal, Andreja Jamška za Šzano, Ivana Marijo Gombaća za Pazio.

Pomoč siromakom Istre! V današnjem jutranjem izdanju smo pričeli interpelacije naših slovenskih in hrvatskih poslancev — na čelu jim vrla Laginja in Spinčič —, ki zahtevajo od dotičnih ministrstev, da store potrebno, da bodo domačini — Istrani — dobivali zasluzka na gradnji nove železnice Trst-Kaufanar. Po tej interpelaciji vidi istrsko ljudstvo zopet, kje so mu očetje — kje — očmi! Ta interpelacija kliče Istranom zopet v spomin dvojno: kako so naši in kako so oni v nasprotnem taboru! Naši zahtevajo kruha; oni drugi pa ne le, da niso storili tega, marveč še kličejo v deželo tujecev, da bi jemali domačinom kruh izpred ust! Naši bi hoteli ljudstvu nuditi kruha, oni drugi je pitajo le o volitvah, toda le z obljubami. Človek bi moral misliti, da ga — v očigled takim dokazom in vzgledom — ni več slepeca v Istri, ki ne bi videl jasno svojih prijateljev in svojih — očmov. A da je vendar še takih slepcev, to je ravno naša najhujša nesreča.

Občinske volitve v Miljah. „Mattino“ povdarja danes posebnim zadovoljstvom, da so delavci mnogo pripomogli Italijanom do zmage. Taka stvari treba beležiti. Nismo govorili še zadnje besede o tem.

„La gioventù triestina“. Mladim tržaškim lahonom ni zadostovalo že obstoječe lahonsko politično društvo, katero so nazivali le tako zavoljo lepšega: „Progre-so“. Ustanovili so si pod gornjim imenom novo ognjišče narodnega fanatizma! Angeli, Piccoli, Venezian e compagnia so padli v nemilost pri „nadobudni mladini“. Starokopitneže treba odstraniti ter nadomesti ti jih z novimi, „čilimi“ silami. „Indipendente“ je kar ven iz sebe od veselja na tej novi organizaciji „balde“ mladine. Revež, bil je na robu propada, ker se je bil zameril na desno in levo vsem; sedaj se pa čuti rešenega, ker je prijel za „slamico“, ki ga baje reši sušice!

Ni še dolgo let temu, ko je prišel v Trst vrl mladenič. Sodeloval je na našem narodnem probujevanju, osobito je rad zahajal v rojansko čitalnico ter ostal zvest sin slovenskega naroda do preranega groba. Zapustil je bogato udovo tukjo ter kopico otrok, te poslednje v nežni mladosti. Njega ni več, otroci pa so postali mozje in žene. Starejši sin je danes odbornik v imenovanem lahonem društvu!

Žalost prešinja človeka, ko se domišlja nekdanjih janičarjev, sinov slovenskih starišev, ki so bili prvi „barbari“ turške armade. In baš taka žalost, ako ne več, prešinja i mene, ko pomislim, koliko narodnih janičarjev so vzgojili naši nekdanji „narodnjaki“. V že omenjenem društvu nahajamo štiri „pristne“ Ljube: dr. B. Jeleršič (ta je e-ló prešelnik), E. Rašković, dr. M. Novak in Rajčević (poslednji so pa v odboru!). Tu je u-

mesno vsklikniti z pesnikom: Ko bi očetje (ozir. dedje) še doživeli, bi videli, kaj je sedaj na svetu! Zaglavo bi se prijeli, želeli bi si — nagle smrti. Da pa ne poročajo: Slovenci se nas boje, jim povemo že danes, da se jih ne bojimo, ker njih moč stoji na trhlenih nogah. Mi pa le ustajamo in vas je grozno, grozno strah!

Tržaško podperno in bralno društvo vabi še enkrat vse svoje člene na izredni občni zbor, ki se boode vršil jutri v nedeljo v društvenih prostorih. Pričetek točno ob 3¼. uri popoldne.

ODBOR.

Za pokritje troškov Martelančevega spomenika se darovali nadalje: gg. Jos. Pertot in Jak. Cjak po 50 nvč. in g. Iv. vitez Nabergoj 1 gold. Nadaljne dobrovoljne doneske hvaležno sprejemata dr. Gustav Gregorin v Trstu in Hr. Ražem v Barkovljah.

Od ravnateljstva pomožnih uradov c. kr. finančnega ravnateljstva smo prejeli in objavljamo: Od strani ogerskih oblastij in podjetij, zahteva se često, da se morajo o izdaji kolekovati z ogerskimi koleki: računi, ki jih izdajajo v tostranski državni polovici obrtniki in trgovci o blagu, katerega so poslali na Ogersko, posebno pa računi pod 10 gld., potem pa pobotnice, s katerimi potrjujejo trgovci v tostranski državni polovici prejem svojih terjatev od ogerskih vročiteljev.

To zahtevanje je v nasprotju z našeli pogodbe z Ogersko glede kolekov, neposrednih pristojbin in taks, ter je v stanu trgovca teh dežel nečuvno obremeniti, kakor tudi oškoditi avstrijski državni zaklad.

Račune, pobotnice in druge pravne listine, ki se izdajajo v Avstriji, kolekovati je tudi v trgovini (prometu) z Ogersko, ter zasedenima deželama, Bosno in Hercegovino, le avstrijskimi koleki.

Računi o zneskih pod 10 gld. in pobotnice v zneskih pod 2 gld. ne treba kolekovati in sicer ne le kadar so namenjene za Avstrijo, ampak tudi za Ogersko ali Bosno in Hercegovino. Ako pridejo posamični deležniki v položnje, da se od njih zahteva kaj tako neopravičenega od strani ogerskih ali bosenskih posamičnikov ali oblastij, kazalo bi, da si iščejo odpomoči na bližnjem okrajnem glavarstvu ali okrajnem sodišču.

Knez Nikola črnogorski. Kakor poročajo z Cetinja, nam-rava knez potovati to zimo na Rusko.

S Kontovelja nam pišejo: Najpriščneje zahvalo, častiti gospod urednik, na častivrednem delovanju političnega društva „Elinost“, katero zares neumorno deluje v korist naroda slovenskega, potem pa hvalo Vašemu cenjenemu listu „Elinost“, ki tako lepo poroča o vsem, kar ve, da je v prid narodni stvari. Mi kupujemo in čitamo Vaš list prav pridno, kajti priljubljen se nam je močno. Želeli bi tudi mi, kontoveljski vaščani, da nekoliko omenite v svojem listu našega vrega pevkega društva „Danica“. Priredili so naši pevci več veselice in so prispevali iz lastnega žepa, da so pokrili stroške. Toda naši pevci so pravi mučeniki svojega narodnega prepričanja. Žalostno je res to, kako zaničljivo se vede nasprotna stranka in draži naše pevce ter se norčaje iz njih, ker se trulijo, da prirede kako veselico, katera je potem vedno v čast pevcev in naši naroduosti na Kontovelju. Ščuvajo jih tudi proti „Elinosti“, češ, ona piše in poroča pridno o drugih slov. društvih, le „Danica“ ne omenja nikoli. Zato bi tudi zares ne škodovalo, ako bi se nas spomnili o primerih priliki in priredili pri nas kak shod ali kaj takega, ker mi smo zares v stiski in se nam je bati, da nas zadržijo sprotniki.

Dne 17. oktobra t. l. se je vrnila tu veselica, ki se je prav vrolo obnesla. Naši vrli pevci in pevkuje so peli tako krasno, da vam ne morem opisati. Gospod pevovodja, Dragotin Starac, ki že od mladih let deluje za svoj mili narod, pa je pravcata duša naše „Danice“, za kar mu izrekam najpriščneje hvale v imenu vseh somišljenikov. Na tej veselici je vrolo ugajala igra „Lek ljubezni“, katero se izborno izvajali domači diletantje. Gospod pisatelj igre, Jakob Štoka, zasluži zares vse priznanje za svoje delo.

K sklepu sprejmite še naš prijateljski pozdrav!
Vam udani

Kontoveljski an.

Iz Divače. In zopet je smrtna kosa pokosila jednega naših vrlih sinov V noči od 9.—10. t. m. je umrl na Reki v „Hotel Europa“ nagle smrti g. **Frančišek Maganja**, c. k. poštni oficijal v Ljubljani.

Blagi pokojnik je bolehal že nekaj časa, a nihče si ni mislil, da mu blede smrt nepričakovano pretrže življenja nit.

Rojen je bil v Divači l. 1846.; po dovršeni ljudski šoli ga je poslal skrbni njegov oče v Ljubljano, kjer je dobrim uspehom dovršil viši gimnazij.

Nekaj časa je služboval na železnici, a kmala se je premislil in prestopil je k pošti. Kakor poštni uradnik je služboval v Trstu, Pulju in Ljubljani.

Zavoljo svoje mirne in blage čudi si je povsod pridobil zvestih prijateljev in osebnih častilcev.

Tudi njegovi viši so ga mnogo upoštevali in visoko čislali kakor uradnika.

O zadnjem potresu v Ljubljani si je zaslužil tudi Najviše odlikovanje: Njegovo Veličanstvo, naš presvetli cesar mu je podelil zlati križec s krono.

Za ranskim žalujeta edini njegov brat Anton, veleposestnik v Divači in 90letni stric Anton, upokojeni cesar; žalujejo pa za njim tudi drugi sorodniki, zaanci in prijatelji.

V torek dne 16. t. m. se boode v tuk. župni cerkvi vršila maša zadušnica za blagega pokojnika.

Ti pa, ljubljani Frančišek, spavaj sladko v bratski zemlji hrvatski, do dneva, ko se snidemo zopet — nad zvezdami.

Izpred dež. sodišča. 18letni Angelj Bonivento iz Kopra je dobil tri meseca ječe radi javnega nasilstva. — 49letni Ivan Quitt je dobil 7 mesecev radi žaljenja javnih straž. — 35letni Josip Ronzel, težak i Trsta, je dobil dva meseca ječe radi javnega nasilstva. — In slednjič 32letni Ivan Chersich iz Kopra 8 mesecev radi istega zločina. Prehudi, prehudi so postali ljudje dan danes.

Memsen okrcan Za lekcijo, katero je dobil „starček z mladeniškim žarom“, Memsen, od strani treznih neslovenskih politikov, je prišla tudi lekcija od strani Čehov in ta lekcija je bila, rekli bi, najbolj opravičena pred vsemi. „Politik“ poroča:

Aleksander Neklan, pisec brošure „Böhmische Frage“ („Češko vprašanje“), je poslal z jedrnat iztisom svoje brošure Memsenu pismo, v katerem je povedal nemškemu fanatiku vse resnice, na kakoršne isti menda ni hotel misliti, ko je pisal svoje pismo, toli žaljivo za Čehe.

Neklan reaguje mej drugim na stavek v Memsenovem pismu, kjer pravi: „Bodite trdi! Razuma moče poznati češka buča, a za batine je občutljiva tudi ista“. Neklan pravi: „Ta buča v Vasem pismu spominja na ono slovečo surovost, ki je bila znana v časih selitve narodov; danes, v dobi civilizacije, pak se nahaja samo še v Nemcih in Angležih. V Nemcih, posebno mej severnimi, pa te surovosti ni mogla zatreti vsa preplodovita lirika in vsi neštevilni doktorji, ki so dobivali diplome brez posebne duševne nadarjenosti. Ta surovost pak ni samo doma v vaš vojski, kjer je bil mnogo slučaj, da je ukazal častnik urogeno novincu, ki je v bližje od strahu pred surovostjo svojega podčastnika, da mora le-ta pojesti svoje — blato, marveč ista surovost se pojavlja povsodi, kjer si drzne imeti kdo drugačno, nego Vaše nemško mnenje. In ta surovost si je omislila „batine“ za naše „butice“, ta surovost, ki razdirja svojo slovečo kulturo mej pomilovanju vrednim črnci v Afriki; z volovsko žlo in skručenjem ubozih žensk, ta surovost, katero nad vse označuje še ostudno popivanje in pretapanje mej Vašimi dijaki. Da, „trdi“ ste, to je resnica, „trdi“ ste bili nasproti vsem svojim sosedom v dobah zgodovine, Slovarom. — K sklepu svojega pisma pravi Neklan: „Sicer pa je, in to z našega stališča, Vaš svet prav izberem. Ako se hočejo ravnati po njem naši Nemci, smete biti utverjeni, da mi Čehi še tem gotoveje dosežemo to, po čemer stremimo in kar bi radi zabrali Vi in Vaši Nemci — namreč: naše tolikokrat nazivljano „češko“ državno pravo.“

Stekel pes ugriznil sedem otrok. Z Reke poročajo: Konjederec je ujel psa, katerega se je poznalo, da je bil stekel. Žival je napadla na ulici sedem otrok. Najmlajšemu je bilo 3 let. Oblast je odredila, da se vse napadene otroke nemudoma pošlje v Pasterjev zavod v Budimpešto in sicer na občinske stroške.

Zanimiv puščavnik. V nekem gozdu na Ogerskem je živel 30 let pod nekimi starimi drevesom čudak. Ta človek je bil oženjen, a izgubil je ženo in otroke in to ga je žalostilo tako, da je sklenil iti v puščavo in ondi živeti do smrti. Ta svoj sklep je tudi izvršil in nedavno temu so ga našli mrtvega;

ibilo mu je 70let, 30 let je preživel med živalim in k ljudem v bližnjo vas zabajal je samo tedaj, kadar je bil — lačen.

Dobro domače sredstvo. Mej domačimi sredstvi, kateri se rabijo za blaženje bolečin in kakor odvažajoč drgnjenje pri prehlajenju i. t. d. zavzema prvo mesto liniment Capsici comp. izdelovan v laboratoriji Rihterjeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 nvč. 70 nvč. in 1 gld. steklenica in vsaka steklenica pozna se po znanem rudočem sidru.

Najnovejše vesti.

Dunaj. 13. „Wiener Zeitung“ objavlja cesarski patent, s katerim se sklicuje deželni zbor Nižje-Avstrijski za dan 20. novembra v izredno zasedanje.

Dunaj 13. Ravnateljstvo južne železnice razglašča, da je danes na postaji v Mitterdorfu med Müzzuschlagom in Bruckom n. M. skočilo iz tira 7 vozov tovornega vlaka št. 192. S tem sta bila zaježena oba glavna tira, tako, da so vsi vlaki imeli zamudo od 1 in pol do 7 ur. Oseba ni poškodovana nobena. (Do trenutka, ko pišemo te vrstice, tudi v Trstu še nismo dobili pošte. Op ur.)

Budimpešta 13. „Pester Lloyd“ pravi, da bi bilo želeto, da bi se posebno Nemci oprijeli večrajšjega poziva grofa Badenija in da bi istega doveli do praktičnega izvedenja, to pa ne le v njih narodnem interesu, ampak še veliko bolj v interesu njih političnega stališča in moči v državi.

Za slabotne

bolehave valed pomanjkanja krvi na živih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preiskusnega učinka je **železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.** (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pollitera steklenica veja 1 gld., pet polliterah steklenic 4 gld. 50 kr.

Filijalka vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Trstu

išče agentov

za Trst, okolico, Goriško in Istro. Ponudbe na gorenjo s referencami, ulica Stadion štev. 5, I nadstropje.

Domača slovenska gostilna
FRANA VALETIČA
v ulici Solitario št. 12.
Podpisani priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk ob vsaki priliki. Toči vipavska vina, bela in črna, po najnižjih cenah. Kuhinja je preskrbljena vedno z jedačami. Postreže se tudi pristnu hrano, urpinovcem in slivovcem itd.
Udani **Fran Valetič.**

V „Narodnem domu“ v Celju
je oddati v najem še nekaj prav lepih prodajalnic za nizke najemnine. Prodajalnice leže zelo ugodno, ker so nasproti c. kr. davkariji in okrajnemu glavarstvu in ker sta v „Narodnem Domu“ dva denarna zavoda, namreč „Posojilnica“ in „Južno štajerska hranilnica“ tako, da je tukaj vedno velik promet. posebno ker stoji „Narodni Dom“ ob ljubljanski drž. cesti, po kateri gre ves promet iz Savinjske doline. V „Nar. D.“ je tudi gostilna, čitalnica in zbirališče celjskih narodnih društev.
Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor naj se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

Najmlajša velika novost!
Fotografski aparat „BLITZ“ gld. 1.90
s katerim napravi lahko vsak v nekaterih minutah dovršene fotografije. Lahko in pristno delo. Lahko uuljivi popis pridejan je vsakemu aparatu. Cena kompl. aparata vštovski komikalije v elegantni kaseti gl. 1.90 (zaboj 35 nč.) Večji aparat z objektivom in večimi pripravami gl. 3.—
Jedina glavna zaloga M. Rundbakin, Dunaj II. Taborstr. 35.

100 do 300 gld.
zamorejo si pridobiti oseba vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečavanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher VIII Deutsch-gasse 8, v Budimpešti.**

Zdravljenje krvi
Čaj „Tisoočerni svet“ (Millefort). Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabomu probavljanju in hemoroidam. Jeden omot za ozdravljanje, stoji 50 nč., ter se dobiva v odlikovani lekarni **PRAXMAREK „Al dua Mari“ Trst, veliki trg.**

Slovenci
in
Slovenke!

spominjajte se
o vsaki priliki naše prekoristne družbe

sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim!

To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!

Direktno iz Brna
svetloslovese radi elegantnega in realnega sukna, pošiljani po priznanih niskih cenah
blago za moške obleke in suknje,
angleške novosti, blago-teden, čevost itd. najpripro-
steje do najeleгантnejega. Izvrstna širka usoroc.
gratia in franko vsakemu. Pošiljatev kakor usoroc.
Tvoznika zaloga sukna
S. pl. Braunek v Brnu (Brünn).

Moji izdelki
so pripoznani kakor debri in v ceni! Remont.
iz nikolja teče 23 ur, gl. 3.60. Remont.
srebrna se zlatim obrezkom 8 gl. Budilnik-
ankor I vrste ki sveti od gl. 1.60. — Rege-
laterji v orahovi smarici od gl. 4.50 na-
proj. Cenik se 500 slikami gratis in franko.
Kar ne ugaja se zamenja ali vrao mosek.
Evg. Karcker
tvornica žepnih ur, razpošiljalni obrt in liferant društva
uradnikov za posestva.
Bregenz am Bodensee N. 479. — 2 leti garancije.

Davno slušeno dijet, kosmet.
sredstvo (za naribanje) za oja-
ženje in krepljenje sil in kit
človeškega telesa.
Kwizde fluid
Znamka kača (fluid za turiste)
Rabljen z vseh od turistov, kole-
sarjev in jezdecov za ojačenje in okrep-
ljenje po daljnjih potih.
Cena 1/2 steklenice 1 gl., 1/2 stek. 60 nč
Dobiva se pristen v vseh lekarnah.
Glavna zaloza: G
Okrožna-lekarna,
Korneuburg pri Dunaju.

Ulica Donota šte. 9
Mehanična delavnica
ustanovljena leta 1869
Petra Braido in sina
prevzema poprave šivalnih strojev in
koles in vseh mehaničnih del. Dela izvr-
šuje najnatančneje in po najnižjih cenah.
Prodaja tudi kolesa nova in obra-
bljena kakor tudi šivalne stroje.
Abonement za hranitev koles po 2 gl.
na mesec.
Ulica Donota šte. 9.

Kdo pije
Kathreiner
Kneippovo sladno kavo?
Vsak
kdor ljubi okusno kavo, hoče
zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Na Najviše povelje Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva.
XIX. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene avstro-ogerske monarhije
Ta denarna loterija — v Avstriji jedina postavljena dovoljena
— obsega 7273 dobitkov v gotovem tona ju v skupnem
znesku od 341.684 kron.
Glavni dobitek: 160.000 kron.
Za izplačanje dobitkov jamči c. kr. loterijski sklad.
Žrebanje se boe vršilo nepreklčno dne 16. dec. 1897.
Jedna srečka stane 2 gl. a. v.
Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Du-
naju I. Karmerske 7, v loterijskih kolekturah, v tobakar-
nah, davkarjih, na poštnih, brzejavnikih in železničnih ura-
dih v menjalnicah itd. Načrti z. kupovalce srečk brezplačno.
Srečke se dopošiljajo proste poštnine.
C. kr. loterijsko-zakladno ravnanstvo,
oddelek za državne loterije.

Varstvena znamka: SIDRO.
LINEMENT. CAPSICI COMP.
iz Richterjeve lekarne v Pragi,
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče maslo,
doliva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gl. po vseh le-
karnah. Zahteva naj se to
splošno priljubljeno domače sredstvo
vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko
„sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame
previdnostno samo steklenice s to varstveno
znamko kakor originalni izdelek.
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Trgovec z vinom na veliko
Anton Pečenko
Vrina nica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporeča
dalmatinsko vino iz Jelše in Šebenika,
potem
pristna bela in črna vina
iz
vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse
kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej.
Na zahtevo pošilja tudi usorce.
Cene zmjerne. Poštežba poštena.

Aite & Zadnik
TRST Via Nuova na vegala via S. Lazzaro TRST
priporečata slavnomu slovenskemu občinstvu v
mestu, okolici in na deželi bogato zalogo ma-
nifakturnega blaga. Dobiva se najnoviješe
blago za jesensko-zimsko sezono, za moške,
ženske in deco. Bogat izbor vsakovrstnega
perila, stofe, forštanja, fanele, volnenih in svil-
natih rut najnoviješe mode. Razne drobnarije
šipke in vezanja v obilni meri. Dobivajo se
tudi najnoviješe stofe za moške obleke, haveloki,
ovratniki in ovratnice. Za slovenska društva
razni trakovi in stofe za zastave. Sprejemajo
se naročnine za izvršitev moških oblek. Cene
jako nizke. Uzerci na zahtevanje takoj. Poši-
ljatev poštnine prosto.
Držeč se narodnega gesla: Svojim k svojimi
ostajeva udana Aite & Zadnik

Zaloga pohištva
tvrke **Alessandro Levi Minzi**
Trst, Via Riberge, 21 in Piazza Vecchia št. 2
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega iz-
delka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na
zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročena
blaga stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da
bi za to računil stroške.

Njegova Svetost Papež Leon XIII.,
sporečil je po svojem zdravniku prof. dr. Laponijem
lekarnarju Piccoliju v Ljubljani najsrdečno zahvalo za
Njika Svetosti vpslano
tinkturo za želodec.
Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih
profesorjev medicine se Piccolijevo tinkturo za želodec
prekusili, ter jo priporečajo kot izvrstno kro-
pile za želodec, katera krepeča želodec, pomnožuje
tok, ter povspesuje prebavanje in čiščenje.
Cena: 1 steklenica 10 nč., 12 steklenic z zavijem
1 gl. 86 nč.; poštna pošiljatev 66 steklenic 6
gl. 26 nč.
Najviše priznanje
lekarnarju Piccoliju v Ljubljani kot prirejevalcu
kapljic za kobe, katere je zadovoljnim
vseh Nj. c. kr. Vis. prejasna gospa prestolou-
slednica-udova nadvojvodinja. II
Štefanija
izvolila opetovano uporabiti. —
Cena steklenici 20 nč., 10 ste-
klenic 1 gl. 50 nč.
LEKARNA PICCOLI
„pri angelju“
Ljubljani Dnuajska cesta.

15 kopunkata
30 kopunkata
THE ROSE MANUFACTURING COMPANY,
7, Red Lion Court, London, E.C.
na ga gotuje obaj
cau sezuranu

Tiskarna Gutenberg
mljalka ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO - KNJIGE
sistem „Patent Workmann Chicago“
Raztirni zavod — Knjigovezstvo.
priporečuje se za prijazne naročbe se zadržilom primernih cen in točne potrežbe.
Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežu, brošur, plakatov
senikov, računov, memorandov, krožnic, papirja za listo in zavitkov z napisom, naslovnih listkov
jedlinih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih-, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture
Debitoren, Creditorov, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjilnih
čas-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega
papirja, Conto-Corrent, avlencnega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz
oinka za kopiranje itd.
Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Via delle Acque 5 Trst

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo
CENE Z NOVA ZNIŽANE.
Stiskalnice za grozdje, diferencialna sestava. Ta
sestava stiskalnice ima največo pritiskujočo moč izmed
vseh drugih, kakoršnih - koli stiskalnic.
Stiskalnice za masline, hidravliške
stiskalnice, brizgaljke proti peronosperi,
Vermorelove sestave.
Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter
najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo
za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v naj-
boljšem proizvodu.
Ig. Heller, Dunaj
Cenike in spričevala zastoj!
Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!
II, Praterstrasse 49.